

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1932 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om upprättande av ett riksbankens avdelningskontor i Borås.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 93 av herr *Björck, John*, och herr *Björnsson* samt den andra inom andra kammaren under nr 125 av herr *Weijne*, har hemställts, »att riksdagen må besluta att inrätta ett avdelningskontor av riksbanken i Borås, så snart detta lämpligen kan ske, samt uppdraga åt bankofullmäktige att vidtaga de åtgärder, vartill detta beslut kan föranleda.»

Till stöd för detta yrkande har i motionerna anförts följande:

»Vid ett flertal tillfällen under de senaste åren ha framställningar gjorts till riksdagen om utvidgande av riksbankens verksamhet genom inrättande av avdelningskontor i vissa större städer. Den betydelse för näringslivet, man på sakkunnigt håll tillmäter dessa avdelningskontor, framgår av ett utlåtande av bankoutskottet av den 27 april 1926, där utskottet säger, 'att riksbanken genom inrättande av avdelningskontor i vissa större städer, som äro centralpunkter för affärsliv och industri, skulle befordra sin uppgift att underlätta och reglera den allmänna rörelsen inom landet samt därigenom gagna både affärslivet och den enskilda bankrörelse, som kan drivas på en dylik ort'. I enlighet med dessa principer har riksdagen beslutat inrätta avdelningskontor, utom de som förut finnas inom respektive län, i Sundsvall år 1905 och i Norrköping år 1910.

En av de städer, som kan sägas vara en centralpunkt för handel och industri inom sin ort, är Borås. Den är nu med sina 39 000 invånare rikets sjätte stad, är dessutom huvudorten i ett stort industriområde, med ett flertal stora fabriksamhällen spridda inom de omkringliggande socknarna i Älvsborgs läns södra del. Genom mycket goda järnvägsförbindelser står staden i intim kontakt med den omgivande landsbygden. Det är därför ägnat att förvåna, att de upprepade framställningar, som gång efter annan gjorts hos riksdagen om inrättande av ett riksbankens avdelningskontor i Borås, ej föranlett någon åtgärd. Redan år 1897 framhölls av det särskilda utskott, som behandlade Kungl. Maj:ts proposition om ny riksbankslag, i vilken stadgas bl. a. att minst ett kontor bör finnas inom varje län, 'att det kan inträffa, att det i ett län funnes någon plats som i betydenhet vida överträffade den där ett avdelningskontor redan fanns'. Därför ansåg utskottet möjlighet borde finnas att på en sådan plats inrätta ett avdelningskontor. Som lämpliga städer nämndes Hälsingborg, *Borås*, Norrköping, Eskilstuna

och Sundsvall. Vid 1904 års riksdag väcktes motion i andra kammaren av dåvarande riksdagsmännen rektor P. A. Bengtson, Borås, och S. O. Nylander om inrättande av ett avdelningskontor i Borås. I motiveringen till motionen säges bl. a.: 'Såsom sålunda huvudort för en betydande industri- och affärsrörelse, vilken dessutom synes stadd i snabb utveckling, torde stadens läge vara ett av de gynnsammaste och lämpligaste för ett avdelningskontor av riksbanken, vilket utan tvekel skulle där i lika hög grad som på de flesta andra ställen fylla sin uppgift.' Om detta kunde sägas om Borås år 1904, då staden hade 17 000 invånare, så har man nu mycket större skäl taga hänsyn till dessa förhållanden, med den utveckling staden genomgått. Bankoutskottet avstyrkte emellertid bifall till motionen, hänvisande till bankofullmäktiges yttrande, att de nya kontor, som eventuellt komme att inrättas, endast efter hand borde öppnas, huvudsakligast på grund av de nyss vidtagna förändringarna i bankens inre förvaltning. År 1916 ansågo tydligen riksbanksfullmäktige tiden vara inne att starta ett avdelningskontor i Borås m. fl. städer. Fullmäktige inkommo då till bankoutskottet med begäran om utverkande av riksdagens bemyndigande att inrätta nya avdelningskontor i Hälsingborg, Eskilstuna, Borås och Skövde. Bankoutskottet fann emellertid ej skäl tillstyrka fullmäktiges framställning. Måhända var det det osäkerhetsstillstånd, som det pågående världskriget skapat, som den gången gjorde bankoutskottet betänksamt. De skäl, som enligt ovanstående tidigare talat för inrättande av nämnda kontor i Borås, kunna nu i långt högre grad sägas vara för handen. Detta så mycket mera som i Borås endast finnas fyra affärsbanker jämte sparbanken, ett i förhållande till stadens storlek litet antal. Av de fyra affärsbankerna har endast en huvudkontor i staden, de övriga äro avdelningskontor för på andra orter hemmahörande banker. Som jämförelse kan nämnas, att i de med Borås närmast jämförliga städerna har Örebro fem affärsbanker jämte sparbank och riksbank, och Gävle har sex affärsbanker, jämte riksbank, sparbank och hypoteksbank. Man kan därför med goda skäl påstå, att Borås även med hänsyn till konkurrensen, om man nu kan tala om en sådan, är en lämplig plats.»

Över motionerna har utskottet inhämtat utlåtande av *fullmäktige i riksbanken*, som den 11 februari 1932 anfört följande:

»Såsom i motionerna framhålles, hava under de senaste åren vid ett flertal tillfällen framställningar gjorts till riksdagen om utvidgning av riksbankens verksamhet genom inrättande av avdelningskontor i vissa större städer.

Sålunda väcktes vid 1904 års riksdag inom andra kammaren förslag (motion nr 135) om inrättande av dylikt kontor i Borås. Såsom skäl anfördes, att Borås, som vore stadd i snabb utveckling, vore huvudort för en betydande industri och affärsrörelse. I yttrande avstyrkte emellertid fullmäktige motionen. Jämväl bankoutskottet hemställde om avslag å motionen samt uttalade i samband härmed såsom sin uppfattning, att fullmäktige icke torde underlåta att, när så funnes lämpligt, hos riksdagen göra framställning om utvidgning av riksbankens verksamhet uti ifrågavarande avseende. Motionen avsågs sedermera av riksdagen.

I skrivelse till bankoutskottet år 1916 anhöllo fullmäktige, att utskottet ville hos riksdagen utverka bemyndigande för fullmäktige att inrätta avdelningskontor i fyra städer, däribland Borås. Till stöd för sin hemställan anförde fullmäktige, att med hänsyn till den förenklade organisation av

avdelningskontor, som vid denna tid börjat att tillämpas, en utvidgning av riksbankens verksamhet genom inrättande av nya kontor vore lämplig bland annat å sådana platser, där befolkningens storlek och näringslivets utveckling kunde göra anspråk på de fördelar, affärsrörelsen på platsen kunde draga av ett riksbankens avdelningskontor.

Bankoutskottet ansåg emellertid, att omfattningen av riksbankens rörelse icke påkallade inrättande av nya kontor, samt avstyrkte fullmäktiges framställning, vilken således icke blev föremål för riksdagens prövning.

Beträffande avdelningskontoren har från och med år 1922 den förändring inträtt, att nyssberörda förenklade organisation av avdelningskontor icke vidare kommit till användning, på grund av att densamma visat sig icke vara tillfredsställande ur kontrollsynpunkt. En förutsättning för fullmäktiges ovan omförmälda framställning har därmed bortfallit.

Under återopande härav och främst med hänsyn till nu rådande ekonomiska förhållanden anse fullmäktige tidpunkten icke lämplig för inrättande av nya avdelningskontor. Fullmäktige finna sig därför böra avstyrka bifall till motionen.»

Utskottet. Utskottet delar fullmäktiges uppfattning därom, att med hänsyn till rådande ekonomiska förhållanden den nuvarande tidpunkten icke är lämplig för inrättande av nya avdelningskontor för riksbanken. På grund härav har utskottet — utan att i någon mån taga ståndpunkt till frågan, huruvida ett riksbankens avdelningskontor i Borås är i och för sig behövt — ansett sig böra avstyrka bifall till motionerna.

Utskottet hemställer,

att förevarande motioner I:93 och II:125 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Lindgren, Johansson* i Östersund, *Johansson* i Friggeråker*, *Ström* i Lidköping, *Stendahl, Lindström** och *Bengtsson**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Svensson* i Bettingtorp, *Wikström, Höglund* i Göteborg, *Carlsson* i Solberga och *Edberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer

dels av herr *Lovén*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I:93 och II:125, må uppdraga åt fullmäktige i riksbanken att, så snart tiden därför kan anses vara lämplig, till bankoutskottet inkomma med utredning och förslag rörande uppriktande av avdelningskontor för riksbanken i Borås och Hälsingborg;

dels ock av herrar *Bäcklund* och *Höglund* i Göteborg, vilka instämt med herr *Lovén*.
